

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра мови засобів масової інформації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету журналістики

проф. Іван КРУПІСЬКИЙ

“12” вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Культура мови журналіста»

Галузь знань 06 журналістика

Спеціальність 061 журналістика

Освітня програма ОПП «Журналістика»

2022/2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Культура мови журналіста» для студентів факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка спеціальності – 061 «Журналістика».

Укладач: Марія ЯЦИМІРСЬКА, проф., кандидат філологічних наук

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри мови ЗМІ

Протокол № 02 від 05 вересня 2022 року

Завкафедри мови ЗМІ

проф. Марія ЯЦИМІРСЬКА

05 вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

„Культура мови журналіста”

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 Журналістика	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 061 Журналістика Освітня програма Журналістика	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		3-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	Ступінь вищої освіти Магістр	Лекції	
		8 год.	6 год.
		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		66 год.	72 год.
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 24–66

для заочної форми навчання – 10–72

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Культура мови журналіста» – творити медійний текст із грамотним застосуванням усіх засад ортології української мови; професійно оцінювати, аналізувати й редагувати медіатексти в різних жанрах.

Завдання:

- Розуміти й практикувати сучасні технології текстотворення;
- створювати креативні тексти на основі здобутих знань імперативних, диспозитивних та аподиктичних норм української мови, культури слова та красномовства;
- критично оцінювати нове в мовленні засобів масової інформації;
- репрезентувати в ЗМІ українську мову як державну на високому культурному та лінгвокомунікативному рівні;
- продукувати незвичайні ідеї й професійно реалізовувати їх у ЗМІ;
- грамотно вести діалоги, пресконференції, брифінги, етично ставити запитання, модерувати;
- творити Словник нової медійної лексики;
- пропагувати високу культуру спілкування в медійному просторі.

Загальні компетентності (ЗК):

Після вивчення курсу здобувачі сформують такі **загальні та спеціальні компетентності:**

ЗК 02. Здатність спілкуватися на професійному рівні державною та іноземними мовами.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК04. Володіти нормами культури мови в журналістській практиці, редагувати та продукувати тексти різного типу відповідно до мети, призначення й умов спілкування.

СК 06. Здатність до фахового аналізу контенту сучасних українських медіа.

Програмні результати навчання (ПРН):

Після вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен досягнути таких **програмних результатів навчання:**

ПРН01. Працювати як «універсальний журналіст»: створювати текстовий, аудіовізуальний та мультимедійний контент.

ПРН03. Використовувати державну та іноземну мови в професійній діяльності.

ПРН 07. Демонструвати редакторські навички роботи над текстом.

3. Робоча програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія і практика науки про культуру мови

Тема 1. «Культура мови журналіста»: зміст, структура, навчальні цілі дисципліни

Базові засади курсу «Культура мови журналіста». Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Тестові завдання на іспит. Критерії оцінювання знань.

Ортологія як наука про культуру мови. Критерії культури мовлення.

Структурно-мовні типи норм. Імперативні (обов'язкові) та диспозитивні (передбачають варіанти вимови) норми. Аподиктичність у медіатекстах.

Основні випадки порушення орфоепічних норм у ЗМК.

Культура усного мовлення журналіста: основні вимоги.

Типові помилки в теле- та радіомовленні.

Орфоепічна правильність мовлення журналіста.

Граматична правильність мовлення журналіста

Мовний етикет в ЗМК. Культура звертання в ЗМК, академічному середовищі та побуті.

Місія журналіста в сучасних ЗМК. Функції мови в ЗМІ.

Самостійна робота. Опрацювання дидактичних матеріалів з культури української мови на сторінці кафедри мови засобів масової інформації в соціальній мережі «ФЕЙСБУК» та сайті факультету журналістики.

Література:

Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. 168 с.

Марія Пентилюк, Ігор Маруніч, Ірина Гайдаєнко. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.

Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / [О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин, А. Капелюшний та ін.]: навч. посібн. 3-тє вид., доповн. і переробл. Львів: Апріорі, 2017. 304 с.

Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посібник. Київ: Академія МВС, 2014. 216 с.

Тема 2. Ортологія в системі професійного вишколу журналістів

1. Ортологія – наука про культуру мови. Імперативні, диспозитивні, аподиктичні норми.

1.1. *Нове в «Українському правотисі» (2019).*

1.2. *Типові помилки в мовленні засобів масової комунікації.*

2. Культура медійного слововживання.

2.1. *Творче мислення та аподиктичні компетенції.*

2.2. *Велика літера в особливому стилістичному вживанні.*

3. Обценна (ненормативна) лексика в сучасних ЗМІ: стилістичні контексти

Критерії точності мовлення. Критерії ясності мовлення. Критерій чистоти мовлення.

Багатство словника, різноманітність граматичних конструкцій, начитаність, художня виразність. Естетичність. Дотримання норм орфографії та пунктуації.

Культура звертання в засобах масового комунікування.

Типові помилки в теле- та радіомовленні. Типи помилок у мові друкованих ЗМІ: лексичні, граматичні, стилістичні.

Мовна особистість журналіста та способи її вдосконалення.

Сучасні енциклопедії, словники, довідники, їх значення в удосконаленні культури мови журналістів.

Література:

Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. 168 с.

Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с.

Яцимірська М. Г. Українська ортологія на інтернет-платформі /

<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/issue/view/412>

Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.

Ставицька Леся. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Київ: Критика, 2008. 454 с.

Марія Пентиліук, Ігор Маруніч, Ірина Гайдаєнко. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.

// <https://www.yakaboo.ua/ua/dilove-spilkuvannja-ta-kul-tura-movlennja.html>

Караванський Святослав. Секрети української мови. Львів: БаК, 2009. 344 с.

Змістовий модуль 2. Культура медійного слововживання

Тема 3. Критерії культури мови журналіста

Культура мови журналіста як показник його інтелекту.

Комунікативні характеристики медійного мовлення.

Термінологічна компетентність журналіста.

Творче мислення та імпресивна мова в ЗМІ.

Майстерність невербального спілкування.

Риторичні засоби привернення уваги читачів, теле, радіослухачів, інтернет-спільноти.

Експресивний словотвір як засіб емоційного впливу на читача.

Майстерність вербального спілкування (за матеріалами відомих журналістів).

Персвазія (переконування) в ЗМК. Культура персвазивного комунікування. Слово-факт. Слово-аргумент. Слово-емоція. Слово-інтеракція (взаємодія, взаємний вплив).

Релевантне (важливе, істотне) слово. Релевантна інформація. Слово-синергія (сила спільної дії). Асертивне слово. Слово-концепт.

Засоби удосконалення мовної особистості журналіста.

Література:

Лінгвістичний портал MOVA.info // <http://www.mova.info>

Борґ Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.

Культура спілкування як комунікативне вміння //

<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/>

Словник термінів журналістики цифрової епохи // **URL:**

<https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visnovok>

Тема 4. Мовний етикет. Культура мовної комунікації в інтернеті

Мовний етикет у професійному спілкуванні журналіста.

Культура спілкування на пресконференціях, форумах, круглих столах.

1. Культура е-листування. Типові помилки.
2. Культура мови коментарів.
3. Культура мови в заголовках інтернет-видань.
4. Культура мови у візуальних текстах.

Література:

Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017.

Борґ Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.

Культура спілкування як комунікативне вміння //

<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/>

Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(16 год.)

Практичне заняття 1. Тема. Культура слова і красномовство

(2 год.)

1. Риторичне ядро мовленнєвої комунікації.
2. Основні форми комунікативної поведінки (монолог, діалог, полілог).
3. Емоційні моменти мовленнєвої комунікації.
4. Експресивний словотвір як засіб емоційного впливу на читача.
5. Майстерність вербального і невербального спілкування.
6. Риторичні засоби привернення уваги читачів, теле-, радіослухачів.
7. Культура усного мовлення журналіста: основні вимоги. Основні випадки порушення орфоепічних норм у ЗМК

Завдання:

1. Зробити аналіз типових помилок у мовленні тележурналістів.
2. Опрацювати нові слова у мові ЗМК.
3. Підготувати виступ на практичне заняття «Професіоналізм журналіста: знання, емпатія, креативність».
4. Тестові завдання з культури мовлення.
5. Виконання творчих завдань.

Література:

Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / [О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин, А. Капелюшний та ін.] : навч. посібн. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – Львів: Апріорі, 2017. – 304 с.

Культура спілкування як комунікативне вміння //

<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/>

Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.

Лінгвістичний портал MOVA.info // <http://www.mova.info>

Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.

Абрамович Семен. Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.

Практичне заняття 2. Тема. Культура візуального тексту
(2 год.)

Особливості візуалізації медійних текстів у різних жанрах.

Мультимедійний текст.

Обценна лексика в ЗМІ: стилістичні контексти у візуалізованому вигляді.

Завдання:

Візуалізувати медійні тексти на тему російсько-української війни

Література:

Марія Яцимірська. Візуальні тексти в соціальних мережах: рефлексії, концепти, емоції // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Журналістика. – 2015. – Вип. – С. 323–331.

Коваль, А. С. Цінності, стереотипи та маніпуляції у візуальній комунікації» / Теорія та історія соціальних комунікацій. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, том 32 (71), № 4. Ч. 3. 2021. С. 155-161 // URL:
https://web.archive.org/web/20210930185227id_/http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_3/28.pdf

Культура спілкування як комунікативне вміння //

<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/>

Практичне заняття 3. Тема. Мовна комунікація в соціальних мережах
(2 год.)

Особливості спілкування в соцмережі «Фейсбук».

Інтернет-платформи з культури української мови.

Завдання:

1. Проаналізувати інтернет-видання (за вибором студента) з погляду культури мовлення.
2. Написати коментар до статей про російсько-українську війну.
3. Підготувати виступ на тему “Мультимедійний текст: мовностилістичні особливості”.
4. Підготувати реферат на тему “Культура мови в рекламних текстах”.

Література:

Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.

Абрамович Семен. Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.

Культура спілкування як комунікативне вміння //

<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/>

Українська мова в Інтернеті // <http://www.novamova.com.ua>

MOVA.info – лінгвістичний портал // <http://www.mova.info>

Сучасна українська мова: е-підручник // <http://www.mova.info/pidrichn.aspx>

<http://www.eu-edu.org/>

Практичне заняття 4. Тема. Культура публічного мовлення

Основні тональності українського мовленнєвого етикету та інших мов.

Культурно-мовне розмаїття і контакти мов. Про почуття міри в уживанні запозичених слів.

Правильні форми звертань в українській мові. Кличний відмінок. Формули ввічливості, привітання, прощання, вдячності та ін.

Культура запитань на пресконференціях, круглих столах, форумах тощо («запитання – питання»).

Культура спілкування в інтернеті.

Завдання:

Підготувати публічний виступ у жанрі привітання з нагоди ювілею.

Література:

Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.

Культура спілкування як комунікативне вміння //

<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/>

Лінгвістичний

портал

MOVA.info

//

<http://www.mova.info>

Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.

Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017.

Практичне завдання 5. Тема. Культура ділового спілкування

Супровідний лист у ділових справах.

Діловий етикет.

Лексика ділового спілкування.

Культура звертань, привітань, прощань в офіційно-діловій сфері

Завдання:

Написати супровідний лист Викладачеві факультету до виконаних завдань

Література:

Культура спілкування як комунікативне вміння //

<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/>

Абрамович Семен. Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.

Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.

Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / [О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин, А. Капелюшний та ін.] : навч. посібн. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – Львів: Апріорі, 2017. – 304 с.

Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с.

Марія Пентилюк, Ігор Маруніч, Ірина Гайдаєнко. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.

// <https://www.yakaboo.ua/ua/dilove-spilkuwannja-ta-kul-tura-movlennja.html>

Практичне заняття 6. Тема. Культура академічного спілкування

Академічне листування.

Публічні виступи на конференціях, круглих столах.

Лекція як вид публічного мовлення.

Культура звертань в академічному середовищі.

Завдання:

Опрацювати тлумачні Словники української мови.

Підготувати доповідь «Онлайн-платформи з культури української мови».

Література:

Яцимирська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. 168 с.

Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с.

Яцимирська М. Г. Українська ортологія на інтернет-платформі /

<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/issue/view/412>

Марія Пентилюк, Ігор Маруніч, Ірина Гайдаєнко. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.

// <https://www.yakaboo.ua/ua/dilove-spilkuwannja-ta-kul-tura-movlennja.html>

Михайлин Ігор. Журналістика: словник-довідник. К.: Академвидав, 2013. 320 с.

Практичне заняття 7. Тема. Засоби вдосконалення культури мови в ЗМІ

Словники, довідники, енциклопедії в діяльності журналіста.

Онлайн-платформи з культури української мови.

Література:

Яцимирська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017.

Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с.

Яцимирська М. Г. Українська ортологія на інтернет-платформі /

<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/issue/view/412>

Марія Пентилюк, Ігор Маруніч, Ірина Гайдаєнко. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.

// <https://www.yakaboo.ua/ua/dilove-spilkuwannja-ta-kul-tura-movlennja.html>

Михайлин Ігор. Журналістика: словник-довідник. К.: Академвидав, 2013. 320 с.

Практичне заняття 8. Тема. Мовна політика Європейського Союзу

Культура спілкування й традиції в європейських народів.

Рідна мова і вивчення іноземних мов.

Проблемні мовні питання в окремих країнах ЄС.

Завдання:

Ознайомитися з офіційним сайтом Європейського Союзу.

Підготуватися до дискусії «Проблемні мовні питання в окремих країнах ЄС».

Література:

Марія Яцимірська. Мовна політика Європейського Союзу // Вісник Львівського університету. Сер. Журналістика. Ч. 45. 2019.

Косович О. В. Мовна політика держав-лідерів Європейського Союзу та перспективи її розвитку // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Спецвипуск. 2022. С. 55-61.

Марія Яцимірська. Мовна політика

Європейського Союзу // Вікіпедія //

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мовна_політика_Європейського_Союзу

Абрамович Семен. Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теорія і практика науки про культуру мови												
Тема 1. Культура мови журналіста: зміст, структура, завдання дисципліни	18	2	4			16						
Разом – зм. модуль 1	18	2	4			16						
Змістовий модуль 2. Проблеми культури мови в ЗМІ												
Тема 2. Проблеми культури мови в засобах масового комунікування.	16	4	4			14						
Разом – зм. модуль 2	16	4	4			14						
Змістовий модуль 3. Професійне мовлення журналіста: практично-когнітивні аспекти												
Тема 1. Культура	12	2	4			18						

професійного мовлення журналіста: практично-когнітивні аспекти												
Тема 4. Культура мовної комунікації в інтернеті	12	2	4			18						
Разом – зм. модуль 3	24	8	8			36						
Усього годин	90	8	16			66						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Культура мови журналіста. Критерії культури медійного мовлення	2
2.	Типові помилки у мовленні засобів масового комунікування	2
3.	Культура мови візуального тексту	2
4.	Культура мовного комунікування в інтернеті	2
5.	Академічне красномовство	2
6.	Культура публічного мовлення	2
7.	Культура ділового спілкування	2
8.	Мовна політика Європейського Союзу	2
Разом		16

6. Самостійна робота. Завдання для студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Підготувати виступ на практичне заняття реферат, есе (теми за вибором студента):</p> <p>Мовний етикет в засобах масового комунікування.</p> <p>Мовний етикет в інших народів світу.</p> <p>Афоризми в газеті “День” як джерело інтелектуального збагачення читачів. Культура мовлення ранкових телепрограм.</p> <p>Культура мовлення інформаційних випусків на ТБ.</p> <p>Культура мови телепрограм у прямому ефірі.</p> <p>Культура мовлення радіо- і телепрограм (за вибором студента).</p>	8 год.

	<p>Культура спілкування в українському парламенті.</p> <p>Типові помилки в мовленні народних депутатів України.</p> <p>Мистецтво мовлення в масовому комунікуванні.</p> <p>Експресивний словотвір як засіб емоційного впливу на читача («інформаційна грядка України», «зелена лексика депутатів», «не промовчи Україну».....).</p> <p>Типові помилки у мовленні академічної спільноти (викладачів, студентів).</p> <p>Культура мовного світу журналіста.</p> <p>Красномовство – професійна риса журналіста.</p> <p>Риторичні засоби впливу на читача.</p> <p>Еристика як наука про мистецтво вести суперечку.</p> <p>Культура дискусій у програмах прямого ефіру.</p> <p>Мовна культура українських політиків.</p> <p>Засоби мовного вираження емпатії в журналістиці.</p> <p>Культура мови в блогосфері.</p> <p>Місія українського журналіста в сучасних ЗМІ.</p> <p>Асертивне комунікування в ЗМІ.</p> <p>Релевантність (важливість, істотність) персвазії у масовому комунікуванні.</p> <p>Брутальне мовлення в ЗМК: причини, наслідки.</p> <p>Макаронізми у мовленні ЗМК: стилістичний ефект чи засмічення мови?</p> <p>Культура запитань і відповідей у професійному спілкуванні журналіста.</p> <p>Власне українські слова у журналістських текстах та їх стилістична роль.</p> <p>Практичні правила мовного удосконалення журналіста.</p> <p>Типові помилки у мовленні радіожурналістів.</p> <p>Моє бачення взірцевої мови журналіста.</p> <p>Мистецтво мовної аргументації в журналістиці.</p> <p>Культура мови інтернет-спільноти (за матеріалами форумів).</p> <p>Культура мови інтернет-видань.</p> <p>Мовна культура коментарів у соціальній мережі «Фейсбук».</p>	
2.	Написати короткий конспект (компендіум) праць з культури	8 год

	української мови (2-3).	
3.	Підготувати Словничок опрацьованих слів і словосполучень (за матеріалами ЗМК).	8 год.
4.	Зробити аналіз типових помилок у мовленні журналістів.	8 год.
5.	Опрацювати „Передмову...” до академічного видання Словника української мови в 20-ти томах (СУМ-20).	8 год.
6.	Опрацювати Орфоепічний словник української мови.	6 год.
7.	Мова ЗМК (Словник нових слів і словосполучень).	8 год.
8.	Мультимедійна лексика в мережевих ЗМІ.	6 год.
	Разом (год.)	66 год.

7. Індивідуальні завдання

Упродовж семестру студенти мають підготувати виступ на практичне заняття або реферат, есе (теми за вибором студента), написати короткий конспект (компендіум) праць з культури української мови, укласти словник нової лексики в ЗМІ.

1. Ортологія як наука про культуру мови.
2. Імперативні, диспозитивні та аподиктичні норми української мови.
3. Культура медійного слововживання.
4. Культура усного літературного мовлення.
5. Нове в «Українському правописі» (2019).
6. Критерії культури мови журналіста.
7. Термінологічна компетентність журналіста.
8. Мовний етикет.
9. Культура слова і красномовство.
10. Культура візуального тексту.
11. Мовна комунікація в соціальних мережах.
12. Культура публічного мовлення.
13. Культура ділового спілкування..
14. Культура академічного спілкування.
15. Мова коментарів у соціальних мережах.
16. Мовна особистість тележурналіста.
17. Словники, довідники, енциклопедії в діяльності журналіста.

18. Мовна політика Європейського Союзу.
19. Інтернет-платформи з культури української мови.
20. Обсценна лексика в ЗМІ: стилістичні контексти.

8. Навчальні методики та методи навчання

Лекція, презентації, групові (4-5 студ.) виконання завдань, дискусія, візуалізація основних тез лекції, обговорення теми в медійному просторі, рольові ігри, виступи з доповіддю, ситуаційні вправи (кейс-метод), реферати, публічний виступ тощо.

9. Методи контролю

Упродовж семестру студенти пишуть дві контрольних роботи:

1. Модульний контроль 1. Тестування. Перевірка домашніх завдань.
2. Модульний контроль 2. Тестування з культури письмового мовлення.
3. Модульний контроль 3. Контрольне (підсумкове) тестування з навчальної дисципліни “Культура мови журналіста”.

10. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		50	100
T1	T2	T3	T4		
15	15	10	10		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

11. Критерії оцінювання успішності студентів:

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали будуть нараховані за таким співвідношенням:

- поточне оцінювання – 50 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50.
- іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів -50.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Практичні роботи: Заплановано, що студенти зроблять власний аналіз медійного слововживання (10 балів); за активність на заняттях (10 балів); виступлять з рефератом про культуру мовлення у ЗМІ (10 балів); самостійно виконають 100 тестових завдань (20 балів).

Академічна доброчесність: Передбачено, що роботи студентів будуть їхньою власною творчістю. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідування занять є важливим складником навчання.

Література. Навчальні посібники та онлайн-ресурси з культури української мови, риторики, текстотворення та мистецтва публічного мовлення є доступними в бібліотеці факультету та інтернет-платформах.

Політика виставлення балів. Знання студентів оцінюємо прозоро й об'єктивно. Бали в процесі навчання студенти отримують за виконані завдання, активність на лекціях і практичних заняттях, самостійне опрацювання тем з культури української мови на інформаційній сторінці кафедри мови ЗМІ в соціальній мережі «Фейсбук». На іспиті студенти письмово виконують тестові завдання.

Жодні форми порушення академічної доброчесності неприпустимі.

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-50	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова:

Марія Яцимірська. Сучасний медіатекст: політичні наративи, смисли і сенси, емоційні маркери // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. Вип. 51. 2022. С. 216-224.

Марія Яцимірська. Соціальна експресія в мультимедійних текстах // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. Вип. 49. 2021. С. 179-187.

Марія Яцимірська. Культура мови журналіста: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.

Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.

Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.

Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с.

Мацюк Зоряна, Станкевич Ніна. Українська мова професійного спрямування: навчальний посібник. К.: Каравела, 2017. 352 с.

Додаткова:

Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. К.: Либідь, 2019. 252 с.

Косович О. В. Мовна політика держав-лідерів Європейського Союзу та перспективи її розвитку // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Спецвипуск. 2022. С. 55-61. // Доступно з:
http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/spec_2022/9.pdf

Пчелінцева О. Е., Сидоренко Л. М. Практикум з навчальної дисципліни «Риторика та нові технології комунікації» для здобувачів освітнього ступеня магістра усіх спеціальностей денної форми навчання // Черкаський державний технологічний університет. Черкаси: ЧДТУ, 2022. 72 с.

Келлі Том, Келлі Девід. Творча впевненість. Як розкрити свій потенціал. К.: Основи, 2020. 296 с.

Кафедра мови засобів масової інформації ЛНУ імені Івана Франка / Інформаційна сторінка на ФБ // <https://www.facebook.com/kafedramovyzmi>

Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / [О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин, А. Капелюшний та ін.] : навч. посібн. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – Львів: Априорі, 2017. – 304 с.

Михайлин Ігор. Журналістика: словник-довідник. К.: Академвидав, 2013. 320 с.

Інформаційні ресурси:

MOVA.info // лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info>

Сучасна українська мова: е-підручник. URL: <http://www.mova.info/pidrichn.aspx>

Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org>

Vesper – the free encyclopedia / URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Vesper>

<http://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2010/07/--.html>

<http://www.detectormedia>

Словник термінів журналістики цифрової епохи // URL:

<https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visnovok>

Культура слова / Інформаційна сторінка на ФБ Інституту української мови НАН

України // URL: <https://www.facebook.com>

Пономарів О.Д. Культура слова: мовностилістичні поради // URL: <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com>

Марія Пентилюк, Ігор Маруніч, Ірина Гайдаєнко. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.
// <https://www.yakaboo.ua/ua/dilove-spilkuvannja-ta-kul-tura-movlennja.html>
Словники України online/ лінгвістичний портал / Український мовно-інформаційний фонд НАН України // URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
Українська мова в Інтернеті // <http://www.novamova.com.ua>
Яцимірська М. Г. Українська ортологія на інтернет-платформі / URL:
<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/issue/view/412>
Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка.
URL: <https://www.lnulibrary.lviv.ua/katalog/>
Львівська ННБУ імені Василя Стефаника. URL: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>
Словник української мови в 20-ти томах. К.: Наукова думка, 2010-2022 // URL:
<https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
Vesper – the free encyclopedia / URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Vesper>

Уклала

проф. Марія ЯЦИМІРСЬКА